

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Hónaposan 10 k.
 Negyedévesen 35 k.
 Félévesen 65 k.
 Évesen 120 k.
 Vidéki postán küldve:
 Hónaposan 12 k.
 Negyedévesen 40 k.
 Félévesen 75 k.
 Évesen 135 k.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Hónaposan 10 k.
 Negyedévesen 35 k.
 Félévesen 65 k.
 Évesen 120 k.
 Vidéki postán küldve:
 Hónaposan 12 k.
 Negyedévesen 40 k.
 Félévesen 75 k.
 Évesen 135 k.

NAGYVÁRAD IPR... Állami Üzemek.

(K. Ö.) Az 1904-ik évi állami költségvetésről szóló jelentésben a következő a magyar iparfejlesztést közelről érdeklő ki-jelentést olvassuk: Az állami üzemek ugyszólván kivétel nélkül ki nem elégitő pénzügyi eredményeket szolgáltatnak. Így az államvasutak a névleges tőkéjüket csak 3.62 százalékkal kamatoztatták, holott az állam átlagban 4.2 százalékkal kamatoztatja azokat a kölcsönöket, melyekkel a vasutakat megszerezte. A földművelésügyi miniszterium kezelése alatt álló birtokok jövedelmezősége sincs arányban azzal a jövedelmezőséggel, melyet hasonló természetű birtokok országszerte felmutatnak. A jelentés azzal záródik, hogy az állami üzemek kezelését revízió alá kell venni.

Nekünk elég tudnunk azt, hogy az állami üzemek pénzügyi szempontból sem érnek meg az államnak annyit, amennyi érdekét ennek a pénzügyi szempontnak feláldoznak. Mert annyi bizonyos, hogy az állam, mint ilyen iparüzéssel nem foglalkozhatik. Mert nem lehet célja az adózó polgárok megélhetését megnehezíteni. Aminthogy a külföldi iparos államokban, nevezetesen Angliában, Amerikában, Németországban és Belgiumban nincs is eset rá, hogy az állam iparüzemek kezelésével foglalkoznék.

Természetesen nálunk mások a viszo-

nyok. Kezdő iparos állam vagyunk. Az államnak kötelessége a nagy befektetést igénylő ipar telepek felállítására és üzembe helyezésére. Kötelessége itt nem létező iparágakat meghonosítani. Mindezt azért, hogy tőkeerejével a hazai iparnak lendületet adjon és azt felvirágoztassa. De kötelessége egyúttal a meghonosult iparágakban a vezetést a magánvállalkozásra bízni.

Nekünk tehát nem az a kifogásunk, hogy az állami üzemek léteznek, de kifogásunk van az ellen, hogy jogosulatlan versenyt csinálnak a magánvállalkozásnak. Kifogásunk van az ellen, hogy a kereskedelmi kormányzat iparfejlesztési törekvéseit az állami üzemek finánciális érdekei sikertelenné teszik. A kereskedelmi kormányzat hirdeti: »A kormány egész iparpolitikájában a legfőbb elv az, hogy az ipari tevékenység kizárólag a magánvállalkozás feladata.« A pénzügyi kormányzat ellenben erről az elvről tudni sem akar. Fejleszti és erősíti az állami vas- és gépgyárakat. Tetemes összegeket vesz fel beruházás címén az állami gyárak üzemének kibővítésére. Közszállításoknál az állami üzemek százalékát felemeli és mindenképpen azon van, hogy az állami üzemek reutabilitását növelje. Semmit sem törődve azzal, hogy az állami üzemek versenyfeltételeit a magánvállalkozás rovására illetéktelenül növeli. A versenyfeltételek az állami üzemek és a magánvállalkozás között amugy sem egyenlők. Az állami üzemek korlátlan üzem-

tökével bírnak. Az üzemtőke után kamatot nem fizetnek. A termelés jelentékeny része biztosítva van számukra. Adót és illetéket nem fizetnek stb. Ezeket a versenyfeltételeket a magánüzemek rovására még megjavítani annyit jelent, hogy hiába dobunk ki milliőkat az iparfejlesztésre, mert a kitűzött célt el nem érhetjük.

Nem csoda, hogy a magánvállalkozás folyton panaszkodik és követeli, hogy az állami üzemek eladassanak. Ez a követelés első sorban az állami vas- és gépgyárakra vonatkozik. Azt nem akarjuk elbírálni, vajjon elérkezett-e már az az időpont, mikor az államnak a magánvállalkozásra való tekintetből kötelességévé válik az állami üzemek eladása, de annyit joggal már most megkövetelhetünk, hogy a versenyfeltételek mindkét nemű iparüzemekre egyenlősítsenek. Szüntesse be a pénzügyi kormányzat azokat az előnyöket, melyeket az állami iparüzemek élveznek és kényszerüljenek a versenyküzdő feltételek mellett résztvenni.

Csakis ebben az esetben lehetnek az állami iparüzemek az a regulátor, mely az árakat szabályozza, ellenesetben azonban illetéktelenül, a magánvállalkozás óriási kárára befolyásolja azokat. Azt hisszük, ez világosan ellenkezik az állam céljával.

„TISZÁNTUL” TARCZÁJA.

Bűsű.

Az ifjú szólt: »Csak semmi csüggedés!
 A földi élet ügyis oly kevés!
 Tűnő szivárvány, röpke napsugár,
 Búval, bánattal megzavarni kár.
 Ha el kell válni: váljunk el vigán,
 Emeljünk telt pohárt mindannyian.
 Viszontlátásért ezt a poharat!
 Viszontlátásra! sírni nem szabad!
 A lányka szólt: »Nem látod? arczomon
 Vidáman játszik pajkos mosolyom.
 Miért búsnélsz? nézd az életet:
 Csupa mosolygó, boldog kikelet.
 Az ősszel elvált kis virágsereg
 Viszontlátásról boldogan cseveg.
 Viszontlátásra! szegfűt fogadd!
 Viszontlátásra! sírni nem szabad!«

Es elbűsűztak vígan mosolyogva.
 Fehér két kendő integet lobogva.
 S midőn szemükkel egymást nem lelék,
 A kendőt — lopva szemhez emelék...
 Dr Krüger Aladár.

A B O A.

Ita: VIKTOR CAREN.
 Egy kegyetlenül hideg januári nap estéjén, Luckien Brunol jókedvűen futott fel a negyedik emeleten levő lakására. Nagyon jó hangulatban volt. De hogy is ne lett volna jó hangulatban, mikor házasságának évforduló napja volt.
 Luckien Brunol nem volt gazdag ember; sőt ez idő szerint nem is volt valami fényes anyagi viszonyok között. Már hónapok óta nem tudott állásból jutni és ez a nagy idő félig-meddig fölemésztette megtakarított vagyontá-jának legnagyobb részét. Nem mondhatnám, hogy Luckien Brunol nem járt volna állás után, szaladgált ő bizony többet is az elégnél, de ha

nem kapott semmit, sehol. Most legutoljára Villemont márkinál volt a titkári állás tresedésben. Luckien mozgósította minden összekötését és kérvényét, a legjobb ajánlatokkal szerelte fel és minden hiába volt. Ennek már nyolcz napja mult és még csak választ sem kapott kérvényére.

Ezekből tehát látszik, hogy Luckien Brunolnak kevés oka volt a jókedvre. De hát már ezen ő ugy sem változtatható, azért hát nem is igen igyekezett zablát rakni a jókedvére. Elvégre nincs az embernek mindig házassági évfordulója!

— Egy, illetőleg három dolog azonban, mégis csak nyomta egy keveset a Luckien ur lelkiismeretét. Ez a három csomag volt, amelyeket a hóna alatt szorogott. Elkövette nyanyis azt a könnyelműséget, hogy daczára szűkös viszonyainak az évforduló megünneplésére egy hatalmas pástétomot és egy üveg pezsgőt, meg... Ah ez a meg! Ez volt a legrettenetesebb. Egy kék róka-boát is vásárolt a

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE Nagyvárad,
 Fő-utca.
 (Úri Casino-épület).
 TELEFON 520.
 angol divat férfiasabó-csög
 Szövetek méteranként nálam a legolcsóbb gyári árban szerzethetők be.

mely angol szövetekből a legujabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít **férfi-öltönyöket**, s minden e szakba vágó ruhaneműket. — Női csőtűmök és valódi angol SZÜVETEK nagy választékban.

Szell Kálmán — a déli vasut igazgatója.

Az olaszországi sajtó legtekietélyesebb orgániumai azt a hirt korpoltálják, hogy a déli vasut igazgatója Klumeczky báró a legközelebb nyugdíjba vonul és helyébe Szell Kálmánt nevezték ki. A „La Voce Del Popolo” is, amely igen elterjedt olasz lap, a legutóbbi számában egész határozottsággal közli ezt és befejezett tónusban mondja.

Zichy a revizióról.

A múlt napokban a liberális sajtó észrevehető kárörömmel tárgyalta Zichy János grófnak, a néppárt első elnökének beszámolóját s abból azt sűtötte ki, hogy Zichy János feladta a néppártnak sarkalatos elvét a revíziót s ennek alapján beszélt a gróf és a párt közötti ellentétéről, sőt már a néppárt közeli bomlását is emlegették.

Ennek a badar kombinációnak véget vett Zichy János grófnak nyilatkozata, melyet az *Alkotmány* minden kommentár nélkül a következőkben közöl:

Mivel legutóbb választókerületemben folytatott körutam alkalmával választóimhoz intézett nyilatkozataim részben helytelenül, részben hiányosan reprodukáltak és különösen az egyházpolitikai törvények revízióját illetőleg félreértésre adtak okot, mely félreértés legpregnansabban a „Budapesti Hírlap” folyó hó 26. ki számában jutott kifejezésre: a következőket tartom szükségesnek röviden kijelentni: Az országgyűlési néppárt tudvalevőleg revizionális programját hivatalosan sohasem fejtette ki, állást tehát a revízió mérvét és mikéntjét illetőleg a párt nem is foglalhatott el.

E hó 21-én a sopronmegyei Lakompakon az ottani israelita hitközség néhány előjárójának, különösen a felekezeti nélkülség és a zsidó vallás recepciójára vonatkozó törvények revíziójának mikéntje iránt hozzám intézett kérdésre határozottan kijelentettem, hogy én a felekezeti nélkülség lehetőségének megszüntetését feltétlenül követelem és fogom is követelni, a zsidó vallás recepciójáról szóló törvény revízióját illetőleg azonban a recepció „viszszaszívását” magam részéről egy közjogi lehetlenségnek tartom és mint ilyet soha nem is szorgalmaznám.

Ez az én felfogásom e két kérdést illetőleg. Itéte meg a néppárti közvélemény, vajjon

mennyiben ejtettem el szálalt magát a revízió eszméjét, mennyiben mondtam le az egyházpolitikai törvények revíziójáról és mennyiben dobtam ezen nyilatkozatom által sutba a régi néppárti programot. Nagylángon, 1904 jun. 28. Zichy János.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 30.

Elnök: *Feilitzsch* Arthur báró alelnök megnyitja az ülést, bemutatja a beérkezett irományokat, köztük a *kvótairány* megállapítására vonatkozó királyi kéziratot, kéri tudomásul vételét.

Ugron Gábor kéri a kézirat kinyomatását, napirendre tűzését.

Elnök: *Ugron* javaslatához képest a királyi kézirat annak idején tárgyalatni fog egyébként tudomásul vétetik. (Ellentmondás a szélsőbalon.)

Olay Lajos: Az elnök nem helyesen enuncziálta a Ház határozatát, mert ha napirendre tűzetett, azt nem lehet tudomásul venni már ma. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök kijelenti, hogy a tudomásulvételt csak a bejelentésre értette.

Ugron Gábor: Erdemlegesen azt sem lehet tudomásul venni, csak a leirat tárgyalásának befejezte után.

Tisza István gróf miniszterelnök: Nincs kifogása az ellen, hogy a királyi döntés miatt a kormányt, mint az ellenjegyzésért felelős ténnyezőt kérdőre vonják, de a királyi döntést vita tárgyává tenni nem lehet, mert az ugy sem változtatható meg. (Helyeslés a jobboldalon. Ellentmondás a balon.)

Polonyi Géza: Tiltakozik a miniszterelnök ilyen felfogása ellen, mert a királyi döntés igenis vizsgálat tárgyává tehető és ha az nem törvényes alapon jött létre, a törvényhozás határozata folytán megváltoztatható, pótolható. Kéri az elnököt, hogy hagyja ki kijelentéséből a tudomásul vételre vonatkozó részt. (Helyeslés a balon.)

Tisza István gróf miniszterelnök elismeri, hogy a háznak joga van a királyi kéziratot abból a szempontból is bírálni, hogy megfelelő-e a törvényes kellékeknek s reméli, hogy a most folytatott eszmecsere teljesen tisztázta a helyes felfogást e kérdésben s így az elnök kijelentésének más értelmezés nem adható, mint a mi a most előadottakból folyik. (Helyeslés.)

Elnök bejelenti, hogy *Polonyi* Géza két

sürgős interpellációt jelentett be, javasolja, hogy tárgyalására két óraker térjenek. (Helyeslés.)

Piskár Gyula a könyvtári bizottság eladója előterjeszti a bizottság javaslatát a könyvtár kiegészítése tárgyában.

Elnök: Következik napirend szerint:

az 1904. évi költségvetés

folytatólagos tárgyalása.

Pintér Sándor: Fájdalom tölti el szívét a parlament beteges állapotának láttára. A nemzet nagy többségének akaratával szembe helyezkedett a parlament többsége. Vértagadónak, meghibbant eszűnek tartja azt az embert, aki vele azt akarná elhitetni, hogy a fajmagyar katonasem birna anyanyelvén vezényelve csatát nyerni. (Helyeslés a balközépen.)

A szabadelvűpárt kilenczes bizottságának működésével foglalkozva, annak eredményét tekintve, arra a meggyőződésre jut, hogy az nem csak nem üdvös, hanem határozottan káros volt. A katonai nevelőintézetek tantervének reformja az egyedüli, ami újításnak tekinthető, de az maga is oly gyenge, hogy vívmánynak alig tekinthető. Akkor lehetne előnyös vívmányról beszélni, ha az összes tantárgyak magyarul adatnának elő, így azonban határozottan gyenge újítás. Saját tapasztalata alapján példákkal bizonyítja, hogy a magyar fiu nem szereti a német nyelvet s így merényletnek tekinti a kormány azon tervét, hogy még a jövőben is németül tanítsák a katonaiskolákban a magyar ifjúságot. (Helyeslés a baloldalon.)

A magyar fiu gyűlöli a német nyelvet, ha ennek tanulását reá erőszakolják, erre más kifejezés nem lehet a felelet, mint visszautasítás! (Helyeslés a baloldalon.)

Nem viseltetik bizalommal a kormány iránt, nem fogadja el a törvényjavaslatot. (Helyeslés a baloldalon.)

Tisza beszéde.

Tisza István gróf miniszterelnök röviden akar válaszolni a költségvetés tárgyalásánál elhangzott beszédekre, mert már ugy is késő nyárig fognak húzódni az országgyűlés tárgyalásai. A költségvetési vitát oázisnak tartja a sok elméleti és közjogi vita után, mely a katonai kérdésekben folyt. Elismeréssel szól *Horánszky* beszédéről, megemlékezett *Horánszky* Nándorról is.

Ugron Gábor: Mindig ellene küzdött!

Tisza István gróf miniszterelnök: De amikor egy pártban voltak, barátságával tisztelte őt meg *Horánszky*. Az úgy, melyet *Horánszky* előadott, a kisbirtokosok ügye már *Horánszky* Nándort is sokat foglalkoztatta. A kisbirtokosok hitelügyéről már valóban kell gondoskodni. Sok helyen a kisbirtokosok előbbre való terelése, földvásárlása okozta a kisbirtok megterhelését. Ezen a terhen lehetőleg segíteni kell. Nem tudja azonban, hogy miként? Mert egész sereg törvényhozási intézkedésre s a társadalom közreműködésére is szükség van. Legelőször is olcsó, könnyen hozzáférhető jelzáloghitelről kell gondoskodni. Az orvoslás útjára a hitelszövetkezetek nacionális reformjával kell rálepní. A szövetkezetek és takarékpénztárak között belső kapcsolatot kell teremteni. Végül telepítési és kölcsön alapot kell létesíteni. A nemzetiségi ügyről szólva *Veitornisznak* kijelenti, hogy a kormány a főpapoknak a felvidéken szivesen segítségére volna, hogy a hazafiatlan papokat ártalmatlanná tegye. Az izgató nemcsak az állam, hanem saját maga ellen tör.

A Balkánon való garanciát abban látja, hogy ha itt a Dunavölgyén egy nagyhatalom — —

Rákosi Viktor: Független magyar állam! *Zajos kiállások*: Magyar hadsereg. (Elnök erősen csenget.)

Tisza István gróf: Magyarország önmagában nem képes azt a feladatot teljesíteni, csakis e szövetség keretén belül, ott is megtartván magyar mivoltát. — De éppen azért a

feleségének és reszketett még a gondolatára is, hogy az asszonyka elé állva beszámoljon pazarlásairól. Mi lesz ebből, ha Marie meg tudja?

— Ehl Mindegy! — mondta magában *Luczien* határozottan. — Marie már régen vágyik rá és én megvettem! Punktum és vég!

Ezzel a kemény mondással nyitott be az előszoba ajtaján; hanem mikor a felesége szemé elé került, mégis csak megülepedett benne egy kicsit ez a nagy bátorság és egyelőre csak a pezsgőt és a pástetomot vallotta be.

— Nézd édes! — mondta, a két csomagot az asztalra téve — ezt hoztam a mai évforduló megünneplésére. Ugy-e, nem haragszol?

— Már megint ostobaságokat követtél el. *Luczien* — mondta az asszonyka megfenyegve a rettenetesen drukkoló bűnöst.

Luczien azonban fellélegzett, mert az asszonyka nevetett a fenyegetéshez.

— Jó kedve van! — ujjongott magában *Luczien* — ugy látszik nem lesz vihar a boáért sem.

Vacsora előtt még beszélgettek egy kicsit a ropogó kályha mellett üldögélve:

— Mit csináltál délután, kedves? — kérdezte *Luczien* magához vonva az asszonykát.

— A városban voltam; — felelte Marie látszólag nyugodtan, de a tekintetét zavartan félre fordította.

— Ilyen időben?! — rémülködött *Luczien* — hiszen olyan hideg van, hogy rettenetes!

— *Simonotséknál* voltam, — felelte az asszonyka, állhatatosan félretekintve — hiszen tudod, hogy milyen régen tartozunk már nekik egy látogatással. Nem akarom, hogy nehezteljenek reánk.

— Ezen aztán megnyugodott *Luczien* is és miután éppen a szigorú hidegről volt szó, jónak látta a témát a boára terelni.

— Hiszen én nem bánom, ha kimégy, — mondta ravasz kerülővel — de mindig félek, hogy meghülsz egyszer. En annyira aggódom miattad, hogy . . . hogy feltétlenül szükségesnek tartottam ma ezt a prémet megszerezni számodra. — Es ezzel már futott is kabátjához, amelynek zsebéből előszedte a boát és odatette az asszony elé.

— Na, ez már igazán sok! — mondta az asszony a szép kék-róka prémre pillantva és bosszankodás csengett ki a hangjából. — Hogy dobhatsz ki ilyenekre pénzt, mikor tudod, hogy a készből kell élnünk és hogy ez a kész is majdnem ki van már meritve.

— De kérlek édesem! Én azt hittem, örömet szerzek neked velem, hiszen olyan régen vágytál reá és ma éppen alkalom is volt rá, hogy meglepjelek.

(Vége köv.)

nemzetiségekkel szemben nemzeti kmeturális politikát kell követnünk, ami nem azt teszi, hogy elnyomjuk az ő kmeturájukat, ellenkezőleg szabad fejlődést biztosítunk neki. Nem a nemzetiségi népeket, hanem az izgatókat kell büntetnünk.

Nem szabad röpke jelszavak után indulnunk.

Ő barátja a politikai szabadságnak, még ha szabadossággá válik is. De a büntető törvény ma, a gyűlésekkel, izgatásokkal szemben védtelenül kiszolgáltatja az államot. Ezt meg kell reformálni. A nemzetiségi üzemekkel szemben szigorúságot ígér, másrészt az idegen ajku lakossággal szemben igaz, becsületes eljárást fog alkalmazni, érezzék, hogy az állam egyforma szeretettel öleli keblére őket többi gyermekeivel.

A magyar államnak erősnek kell lenni. Valahányszor a gyengeség jele mutatkozott, a magyar államban, mindannyiszor felültik fejüket a nemzetiségi izgatások.

Polonyi: Chlopy! Chlopy! Ez volt a gyengeség.

Tisza István gróf: Igy volt Horvátországgal is.

Elismerést mond itt Kovacsécsnek, aki a horvát hazafiságnak maradandó emléket állított.

Kiáltások a szélsőbalon: Mi lesz a zágrábi érsekkel

Tisza István gróf ezután Apponyival polemizál a gyermekvédelem dolgában s reflektál Apponyinak vele szemben való bizalmatlanságára, melyet pénzügyileg motivált meg, a beruházási kölcsönökkel és a katonai tulkiadásokkal s a tisztviselők fizetésének leszállításával.

Erre azt feleli, hogy a beruházási javaslat a Széll-kormány elve szerint hajtatik végre; itt megemlíti, hogy a tisztviselők előtt mindjárt kormányra léptekor kifejtette, hogy konszideráció tárgyává kell tennie a javaslatot.

A véderő törvény által okozott költségvetésről szólva, kimutatja, hogy a költségvetés logikai következménye a megkezdett akciónak és abban Apponyi is részes, amennyiben az 1904. évi delegációnális ülésén ő maga hangoztatta, hogy multhatatlanul szükséges, hogy a régi ágyuk újakkal pótoltsanak.

Tisza: Fölhozták az 1899. XXX. t. cikket. E felől az a véleménye, hogy nem szabad a nemzet kezét megkötöni. — Az Ausztriával való kiegyezésre nézve sem szabad előre lekötöni elhatározásunkat. Tartalma szerint ez a kiegyezés jó s hogy formailag is helyes legyen, kéri a házat, adja meg a kormánynak a felhatalmazást, hogy a kiegyezés megkötése iránt megkezdhesse a tárgyalásokat. — Nem titkolja, hogy a kormány és a többség a közös vámterület álláspontján áll. Előre is kijelenti, hogy ezt az álláspontot a több-ég támogatásával diadalra viszi. Nem fogja engedni, hogy a törvény mesterséges elcsavarásával, hamis magyarozatával, tetszetős jelszavakkal kelepcebe ugrassák a nemzetet az önálló vámterülettel. (Nagy zaj a balon). — Komjáthynak válaszul kijelenti, hogy ígéreteihez most is ragaszkodik. Biztosítja, hogy az 1906. év őszén már az új törvény alapján fog választani a nemzet.

Gabányi: Hát nem lesz októberben választás. (Derűtség.)

Tisza: Erti Gabányi kíváncsiságát. (Derűtség.) Lesz, ha muszáj, de ha nem muszáj nem lesz. Ideje híjjával menti, hogy a választási törvény reformjával még nem készült el. Ajánlja a költségvetést elfogadásra. (Elénk helyeslés a jobbon.)

Az ülés végén **Folonyi** interpellált a hátszegei legeltetés tárgyában. Ez a dolog szorosán összefügg a székely kérdéssel.

Ialán Béla rögtön válaszol. Már informáltatta magát a kérdésben. Igéri, hogy a lakosság érdekeit meg fogja védeni. Gyökeres orvoslást azonban csak az erdei törvény reformja fog adni, amellyel már foglalkozik s a közel jövőre kilátásba helyezi, hogy elkészül vele.

A székely kérdés dolgában még nem fog-

lalt állást, hanem bevárja a vezetőség információit. A miniszter választát tudomásul vették.

Uj rend a városházán.

— A hivatalos órák megváltoztatása. —

Ma lép életbe Nagyvárad városánál az új rend, amely szerint ezentúl délelőtt fél 8 órától délután fél 2 óráig lesznek a városházán a hivatalos órák s délutánra inspekziós rendszert léptetnek életbe.

Elmondottuk már erre vonatkozólag nézetünket, hogy miért tartjuk a közönség érdekeire sérelmesnek az új rendet.

Ezuttal közöljük a polgármester erre vonatkozó rendeletét a közönség tájékoztatása céljából, az alábbiakban:

A városi tanács 7109—1904. számú véghatározatával hivatalos órákat kísérletképpen f. évi július, augusztus és szeptember hónapokra f. évi július hó 1-től kezdve reggel fél 8 órától délután fél két óráig terjedő időben állapítja meg.

Határozat.

A tanácsi véghatározatot hiteles másolatban a rendőrkapitányi hivatal kivételével az összes ügyosztály vezetőinek kiadom azzal, miszerint annak tartalmát az összes alájuk-rendelt hivatali személyzettel azonnal közöljék, és az ügyosztályokban netalan szükséges intézkedéseket — a saját hatáskörükben tegyék meg.

Ezen alkalommal felhívom az ügyosztály vezetőket, miszerint az alájuk rendelt személyzet utasítsák, hogy az újabban megállapított hivatalos órákat felelőség terhe alatt pontosan tartásuk be, egyidejűleg annak betartását személyesen is szigorúan ellenőrizzék, felhívom továbbá, hogy az újabban megállapított hivatalos órákat a közönség tájékozásául az ügyosztályokban alkalmas helyen függeszték ki.

Megjegyzem, hogy a halaszthatatlan ügyek ellátására a délutáni ügyeletes szolgálati beosztást kimutatásba foglalva küőn fogom kiadni. Már most megemlítem azonban, hogy hetenkint felváltva egy tisztviselő és egy kezelő személyzeti tag fogja a délutáni ügyeletes szolgálatot teljesíteni az összes hivatalokat illetőleg, akiknek feladatát képezendi, hogy a netaláni szükséges felvilágosításokat és utbaigazításokat a feleknek megadják, a határidős beadványokat, vagy felebbezéseket, a beadás idejének reávezetésével ellátva átvegyék és a beadást követő nap reggelén az illetékes iktatónak felelőség terhe alatt átszolgáltatassák, esetleg halasztást nem tűrő rendkívüli sürgős esetekben az intézkedésre jogosító polgármestert vagy helyettesét vagy az illető ügyosztály vezetőt azonnal értesítsék.

A délutáni ügyeletes szolgálat ideje d. u. 3 órától fél 6 óráig tart az ügyeletes szolgálati idő pontosan betartandó.

Ertesítem végül az ügyosztályvezetőket, hogy a személyzet azon tagjaira nézve, akik ügyeletes szolgálatot teljesítenek, továbbá vasár-és ünnepnapokon — ezen napokon ügyeletes szolgálat nélkül, a jelenlegi hivatalos órák tartandók be, s hogy a hivatalos órák megállapításáról a helyben székelő hatóságokat egyidejűleg értesítettem.

Erről a rendőrkapitányi hivatal kivételével az összes ügyosztályvezetők értesítendők.

Nagyvárad, 1904. június 25.

Rimler Károly,
polgármester.

Az ügyeletes szolgálat beosztása a következő:

Július 1—2-ig: Juricskay Barna közig. gyak. tb. aljegyző, Hegedüs Lajos irodatiszt; 4—9-ig: Bordó Ferencz főjegyző, Csillag Sándor irnok; 11—16-ig: Komlóssy József tanácsnok, Súlyom Gyula irodatiszt; 18—23-ig: Dar-

vassy Lajos tanácsnok, Bereczky Lajos irnok; 25—30-ig: Lukács Odön tanácsnok, Tóth Ferencz irnok.

Augusztus 1—6-ig: Dús László t. főügyész, Tóth Béla irnok; 8—13-ig: Tóth Márton tb. főügyész, Báthory László irodatiszt; 16—19-ig: dr Istvánffy István I. aljegyző, Batz Endre irodatiszt; 22—27-ig: Szűts Dezső II-od aljegyző, Ujlalussy Zoltán irnok; 29—31-ig és szept. 1—3-ig: Eleméry Ferencz III. aljegyző, Meriz József irodatiszt.

Szept. 5—10-ig: Kőszeghy József főmérnök, Kruzolicz Pál irnok; 12—17-ig: dr Grám Károly árvasz. h. elnök, Dayka Sándor irnok; 19—24-ig: Ragány János főszámvevő, Urbánovszky Lajos irodatiszt; 26—30-ig: Sztarill János árvaszéki ülnök, Csillag Sándor irnok.

Az ügyeletes szolgálat beosztása nagyon élénken illusztrálja, hogy mily visszás állapotokat teremt az új beosztás. Elég legyen rámutatni csak arra, hogy a polgármester rendelete szerint az ügyeletesnek kötelessége a délutáni órákban felvilágosításokat és utbaigazításokat nyújtani a feleknek. Például adóügyekben, árvadolgokban, közigazgatási ügyekben, hogy nyújt felvilágosítást a főmérnök? Vagy katonai ügyekben hogy ad utbaigazítást az árvaszéki elnök, vagy a pénzügyi tanácsnok?

Különb, mint értesültünk, már több főbb tisztviselő ellene van az ügyeletes rendszernek, pedig még életbe sem lépett.

A régészeti egyesület közgyűlése.

A biharvármegyei és nagyváradai régészeti és történelmi egyesület tegnap délután 5 órakor tartotta meg a muzeum nagytermében felolvasással egybekötött tisztújító közgyűlést, melyen az egyesület tagjain kívül vendégek is szép számmal jelentek meg, Radu püspök is ott volt, továbbá a társadalom számos kiválósága s több hölgy.

A közgyűlésen dr **Beöthy** László főispán elnökölt s a tagok közül jelen voltak:

Dr Karácsonyi János alelnök, dr Némethy Gyula titkár, Bereczky Géza pénztáros, Kőzépessy Gyula ör, dr Bozóky Alajos, Géczy Lajos, Grócz Béla, dr Novotny Alfonz, Hegyesi Márton, Mezey Mihály.

A vendégek sorában láthatók voltak:

Dr Radu Demeter g. kath. püspök, Laurán Agoston, Mangra Vazul, Széchenyi Jenő, Gerő Armin, Stauber József, Eröss Rezső, Gyalokay Jenő, Lakos Lajos, Karakas Károly, Hant Gyula, Zakariás Endre, Reinle Gyula, Személy Kálmán, Eröss Rezsőné, Hegyesi Mártonné és leányai, dr Lindenberger János, Peszeky Ferencz, Fráter Kálmán.

Dr **Beöthy** László főispán elnök szép szavakkal nyitotta meg a közgyűlést, visszapillantást vetve az egyesület múlt évi működésére. Örömmel jelentette a gyűlésnek, hogy **Szmercsányi** Pál püspök az egyesület alapító tagjai közé lépett.

A megnyitó után **Hegyesi** Márton olvasott fel az utolsó 1863-iki levelet forradalomról. Az egyaránt élvezetes és tartalmas felolvasás a jelen voltak általános tetszésével találkozott. Vasárnapi számunkban teljes egészében közöljük Hegyesi Mártonnak e legújabb történelmi munkáját.

Ezután a titkári, régiségtári jelentést, valamint a választmány jelentését a pénztári számadásokról terjesztették a közgyűlés elé. A pénztári számadás szerint a bevétel volt 2578 korona 88 fillér, a kiadás 2367 korona 32 fillér.

Végül megejtették a tisztújítást.

Mindenekelőtt dr Karácsonyi Jánostól vett meleg és őszinte búcsút, ki mint alelnök évekig lelkes támogatója és vezető embere volt a muzeumnak s az egyesületnek. Egyetemi tanárrá történt kinevezetése kényszerítette, hogy alel-

női tiszterrel lemondjon. A lemondást nagy sajnálattal vették tudomásul s az egylet érdekében kifejtett működéséért az egylet köszönetét s háláját fejezte ki az elnök.

Azonkívül jegyzőkönyvben örökítik meg a távozó érdemeit.

A tisztkart s választmányt a következőképp alakították meg:

Elnök: Dr. Beóthy László.

Alelnökök: Gálbory Sámuel, *Hegyesi Márton*.

Titkár: Dr. Tóth Szabó Pál.

Örök: Középesy Gyula, dr. Némethy Gyula.

Pénztáros: Bereczky Géza.

Könyvtáros: *Karakas Károly*.

Ügyész: Dr. Thury Kálmán.

Választmány: Baróthy Pál, dr. Bozóky

Alajo, Buayitay Vincze, Géczy Lajos, Grócz

Béla, *Hegyesi Márton*, *Karakas Károly*, Középesy Gyula, *Lakos Lajos*, *Makkay József*,

Mezey Mihály, Nátalafaly Kornél, dr. Novotay

Alfonz, dr. Némethy Gyula, Ritoók Zsigmond,

dr. Szabó György, Szmazenka Ernő, Sipos Or-

bán, dr. Tóth Szabó Pál, Vidovich György,

Vulcan József.

UJDONSAGOK.

Előfizetési felhívás.

A július elsején következő évnegyed alkalmából bizalommal fordulunk a nagyközönséghez, mindazokhoz, akik elvein- ket és irányunkat ismerik s méltányolják. Nehéz időkben becsülettel álltuk meg helyünket, s hiszszük, hogy a közönség bizalma nem fordul el tőlünk, hanem a legnagyobb mértékben mutatja irántunk ragaszkodását, minél nagyobb szükség van küzdeni a destructiv irány ellen.

Programmunkat ismeri a közönség. Célunk egy minden politikai párttól független kath. irányu lapot adni, mely Nagyvárad és Bihar megye érdekeit védve, e mellett hű tükre legyen a főbb országos, kivált katho- likus szempontból érdekes eseményeknek.

Budapesti tudósítónk azonnal és kimerítően értesít minden nagyobb jelentőségű eseményről, országgyűlési tudósításaink nemcsak bőveket és hűek, hanem egy fél nappal megelőzik a budapesti lapokat.

A vidéki és országos eseményekről jól szervezett levelezői karunk értesít a megye minden pontjáról s az ország nagyobb városaiból.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat pártolni, és ismerőseik körében terjeszteni sziveskedjenek, hogy a keresztény eszmék elterjedjenek a nép minden rétegében.

A »TISZANTUL«

szerkesztősége és kiadóhivatala

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.

Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.

Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.

Negyedévre — — — — 6 »

A vasutasok eskütétele.

(Saját tudósítónktól.)

Nagyvárad, június 30.

A szociális, izgalmas vasuti sztrájkknak érdekes epilógusa ment tegnap végbe Nagyváradon.

A nagyvárad vasutasok ugyanis tegnap tették le újból az esküjüket. A kereskedelemügyi miniszter megbízásából *Horánszky Gyula*

vasuti és hajózási főfelügyelő jelent meg az eskütételnél, a kolozsvári üzletvezetőiséget *Homonnyai* Bálint s. titkár képviselte. A vasutasok a következő esküt tettek le:

»En . . . esküszöm a mindenható Istenre (fogadom hitemre és becsületemre), hogy ő császári és apostoli királyi Felségéhez, I. Ferencz József urunkhoz és királyunkhoz, a magyar államhoz és ennek alkotmányához bármely viszonyok között hű maradok, a törvényeket, rendeleteket, szolgálati szabályokat hiven megtartom, a hivatali titkot megőrzöm, előjáróim iránt engedelmességgel viseltetem, utasításait lelkiismeretesen és pontosan teljesítem és ezeknek mások általi teljesítése fölött őrködöm. A vasuti üzleti rendtartás által reám ruházott rendőri teendőimet, úgy szintén minden közérdekű szolgálatom teljesítésében hiven, pontosan és odaadással eljárók, a vasuti üzlet biztonsága, rendessége és szabályszerű ellátása érdekében minden lehető megteszek. A vasuti hadiforgalmat illető segédeszközöket és intézkedéseket akár saját tapasztalataim, akár mások közlése folytán szereztem arról tudomást, mindenkivel szemben titokban tartom és teljes erőmből meg fogom akadályozni, hogy arra nem hivatottak ezen ügyekről, illetve segédeszközökről és intézkedésekről tudomást szerezhessenek. Isten engem úgy segítjen!

Végre minden alkalmazottal is aláíratlak egy nyomott esküszöveget a következő záradékkal:

»Alulírott ezennel igazolom, hogy a fenti esküm szövegét előttem felolvasták, megmagyarázták és én azt megértettem.«

Az eskütétel előtt minden vasuti szolgálati főnökhöz érkezett egy bizalmas rendelet, melynek szövege a következő:

16223—I. szám.

Magyar kir. államvasutak üzletvezetőisége Kolozsvárt.

Rendelet.

Az összes szolg. főnökségeknek (a kolozsváriak kivételével.)

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltósága a hivatalos eskü újból való letételét elrendelvé, mielőtt az eskütétel határidejéről értesíteném, felhívom a szolgálati főnökségeket idejkorán arról, hogy a rendszerezett állást elfoglaló személyzet lehetőleg teljes számban, tiszta egyenruhában, az egyenruha viselésére nem kötelezettek pedig fekete öltözetben jelenjenek meg, az eskü komolyságának és tünnepélyességének megfelelően, a magas kormány közege, illetve az eskütő bizottság előtt.

Jelen rendeletem pontos betartásáért a szolgálati főnököket személyesen teszem felelőssé.

Kolozsvár, 1904. június 27-én.

Jármay s. k.

felügyelő üzletvezető.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a múlt, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetési díjaikat mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

* Szmracsányi püspök Budapesten.

Dr. *Szmracsányi Pál* v. b. t. t., váradi püspök a fővárosba utazott, ahol *József Agost* főherceg új szülött fiának adja fel a kereszttség szentségét.

* Módosítást kíván a miniszter.

A főkapitány által a nyilvános mulatságok, előadások stb. engedélyezése és rendszése tárgyában alkotott szabályrendeletet Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága elfogadta. A belügyminiszter azonban nem hagyta jóvá a szabályrendeletet, mert a 14. §-ban a büntetés pénznek hovaforrlására vonatkozó rendelkezés

ellenkezik az 1901 XX. cz. 23. §-ában foglalt rendelkezésével, s mert a 14. §-ban nincsen megjelölve, hogy a szabályrendelet melyik §-nak megszegése büntetendő a szabályrendelet alapján. A szabályrendelet kérdéses 14. §-a szerint a büntetéspénzek a városi szegényalapra fordítandók.

* Egyházmegyei hírek. Szmracsányi

Pál püspök ur ő nagyméltósága a megüresedett *kárástetki* plébániára *Somosy Viktor* vaskohi plébánost a *belfenyéri* plébániára *Grezsinszky* Antal köröstarjáni plébánost nevezte ki. Vaskóhra ideiglenes helyettesül *Mellán* Istvánt a köröstarjáni plébániára *Homenyir* Sándort küldte ki a főpásztor.

* Egy csodaszép körut.

Városba savanyodott embernek, szegény lateinereknek igazi megváltás egy egészséges erős tur a hegyek között. Városunk páratlanul szerencsés abban, hogy igen ocsón, gyönyörű kirándulásokat tehet az ember, olyan vidéken, amilyenek világhírűek volnának, ha véletlenül nem itt a közelben, hanem a méreg drága külföldön lennének. Remek körutat rendez most *Kiss Dávid*, ez a régi természetbarát, melyre szívesen lát társakat is, magára vállalva szíves barátsággal az ut gondját és a kalauzólást. Július 16-án reggel indul a jelentkező társaság *Vaskóhrra*, innen kocsiu be a hegyek közé előre elkészített éjjeli szállásra, honnan lóháton mennek fel a *Gainóra* megnézni a híres *lednyvásárt*. Innen a *Fetrázi* művekhez megy a társaság s kellő pihenés után a *Bula* és *Galbina* völgyben *Biharfüredre*. Innen tovább a *Jádvolgyön* át vissza, vonattal haza. Az összes költség, a vasuti jegy s naponkint a lóért egy forint a segítő embereknek egy koron. Az ut teljesen négy nap alatt megtehető, de bárhol félbeszakítható teiszés szerint. Jelenkezést elfogad *Kiss Dávid* e hó 3-ikig és e hó 10-ikig *Kállay* Sándor kir. aljárásbíró Vaskóhn. A ki kis pénzzel sok szépet akar látni, el ne mulassza ezt a remek turt.

* Géczy Lajos nyugalomban. Géczy

Lajos a lat. szert. püspökségi uradalmak főtitkárját *Szmracsányi* püspök, kellően megindokolt saját kérelmére nyugdíjba vonulni engedte. Mielőtt azonban nagyfelelősségű, fáradságos munkakörétől visszavonult volna, igazi gyöngéd figyelemben részesítette őt földes ura, mely dolog élénk világot vet a távozó érdemdu munkájára. Ebédre hivta magához a püspök s ez az ebéd valóságos ünnepléssé lett. Ott voltak az összes uradalmi főbb tisztek *Erős* jószágigazgatóval élükön s a szeretet minden jelével vették körül a távozó főtitkár. Ebéd alatt az összes jelen voltak előtt ritka meleg hangu beszédben szólt a püspök a távozóhoz. Köszönetet mondott neki a hosszú, hűséges és igen értékes munkálkodásért, kijelentve, hogy egész hivatalossága alatt a hűség és köteleességtudás kifogástalan munkása volt, kit fájdalommal fog nélkülözni az uradalom. *Géczy* Lajost a minisztérium ajánlatára *b. Ipolyi* püspök hozta be Váradra. 1886 óta volt a püspökségi uradalomnak főtitkárja, e két évtizedes munka alatt sok és nagy érdemeket szerzett nehéz hivatalában, megérdemli a nyugalmat. De hisszük, hogy ezután is ott lesz érdemes munkájával, ahol a közügyek szolgálatáról lesz szó a társadalmi és egyleti életben.

* Elhunyt grófnő. Özvegy *Bárdossy*

Györgyné, született *Rhédey* Janka grófnő, mint Brassóbból jelentik — meghalt. Az elhalt igen érdekes alakja volt a nagyvárad társadalom- rak. Vele a híres erdélyi fejedelmi család egyik legutolsó tagja halt ki. Különös viselkedéssel mindenfelé nagy feltűnést keltett. Valamikor dúsgazdag volt, de később az egész vagyonát el-

kártyázta. A legteljesebb nőemancipáció híve volt. Férfikalapban, férfizubbonyban, rövidnyirt hajjal, sima szoknyában járt, nagyban szivarozva vitatkozott a vendéglőben, kávéházban a férfiakkal... Rhédey Janka grófnő Rhédey Lajosnak, a dúsgazdag erdélyi mágnásnak leánya volt, a kinek családja az angol királyi-házzal is atyafiságban van. A grófnő egy igen szerény állású hivatalnok-emberhez, Bárdossy György helytartósági tisztviselőhöz ment feleségül. Férje halála után a grófnő igen költséges életmódot folytatott. Roppant nagy olvasottsága volt, a görög és latin irókat mind eredetiben olvasta. S közben lelkesen hirdette reform-eszméit. Mostanában asztma kinozta. Brassóban keresett enyhülést a bajára, de hasztalan. Hatvannégy éves korában vetett véget életének a halál, a temetése kedden délelőtt volt Brassóban. A nevezetes Rhédey-nemzetségből most már csak egyetlen leány van életben: Rhédey Julia grófnő, Fráter Béla érsemjéni főszolgabíró felesége. A család fiága Rhédey Gábor zsákai földesur elhunytával nemrégiben kivesztett.

* **Hivatalvesztésre ítélt bíró.** A lapok sokat foglalkoztak annak idején dr. Csaplaky Lípót törvényszéki bíró fegyelmi ügyével. Késmárkról adtak be Csaplaky ellen sok pontból álló feljelentést, a melyek tulajdonképpen azonban a kassai tábla fegyelmi tanácsa alaplatannak találta s ezért Csaplakyt — a kit időközben Ujhelybe helyezték át, — csak fedésre ítélt. A kuria szombaton foglalkozott az ügygyel s minden várakozás ellenére hivatalvesztésre ítélte Csaplakyt.

* **Előléptetés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a nagyváradi állami főreáliskola egyik kiváló tanárát dr. Demek Győzöt, kit betegsége miatt a most elmúlt tanévben sajnálattal nélkülözött a tanári testület és a növendékség, de szeptemberben valószínűleg ismét elfoglalja tanszékét, a VIII fizetési osztály 3 fokozatába léptette elő.

* **A folyó évi pótsorozások.** A folyó évre most állapította meg dr. Miskolczi Ferencz alispán. Mivel úgy az 1904. évi fősorozásról sokan maradtak távol, július hónapban négy napon lesz pótsorozás és pedig július 5., 12., 20. és 28-án; a többi hónapokban pedig a következő napokon lesznek a pótsorozások: augusztus 5., szeptember 5. és 10-én; október 5. és 20-án, november 5. és 21-én és december 5. és 20-án. Polgári előkül *Hranyiczky* Károly orvosokéi ülnök, helyettesül *Balogh* János, arvaszül: dr. *Popovics* György megyei főorvos küldettek ki. A pótsorozások Nagyváradon, a tűzoltó őrtanya nagytermében tartatnak meg.

* **Halálozások.** Mint részvétellel értesülünk, *Kasolczán* Demeter belényesi gör. kath. püspöki urodalmi erdész, életének 68-ik évében elhunyt. Halála vejét *Kupár* Rezső belényesi tanárt, továbbá a Medzihradszky-Szilágyi- és Ströbek családokat sujtotta. Temetése tegnap ment végbe Belényesben.

Anfuort Vilmos életének 29-ik évében szerdán elhunyt. Temetése ma pénteken délelőtt 10 órakor lesz a Beöthy Odón-utcai gyászházban.

* **Gyilkosság az országúton.** Vakmerő gyilkosság történt fényes nappal, tegnap a délutáni órákban Nagyváradhoz közel a Kis Kérre vezető országúton. Egy nagykeri földműves *öt lövéssel* küldött másvilágra egy fiatal 18 éves menyecskét, kivel a múlt évben 3 hónapig vadházasságban élt. A nagy szívtelenségre valló bestiális tett főhőse *Szász* Tógyer nagykeri illetőségű 26 éves földműves, áldozata pedig *Mitra* Anna ugyancsak Nagy-Kérről való 18 éves nő. A három hónapig tartó viszonynak az asszony vetett véget, mivel *Szász* nem tudta eltartani. Az elválás után nem találkoztak, bár *Szász* folyton leselkedett az asszonyra, hogy kitöltse rajta bosszuját, amiért elhagyta. Tegnap, aztán a véletlen összehozta őket és az ember kegyetlen bosszút állott rajta. *Mitra* Anna tegnap benn volt Nagyváradon és a déli órákban

indult hazafelé gyalogosan három asszony és egy férfi ismerősével. *Szász* egyik a kolozsvári utcza végén levő csapszékből lesett rá. Mikor aztán azok elhaladtak a kocsmá előtt, ő is hozzájuk csatlakozott és beszélgetve megdéltek a Kis Kérre vezető országúton. Egyszerre csak a *Krupka* tanya előtt *Szász* forgópisztolyt rántott elő és rálőtt *Mitra* Annára. A golyó az asszony kontyába furódott és meggyújtotta fejkezdőjét. A megérmült nő az egyik asszonyba kapaszkodott és maga elé tartotta, hogy így védekezék. A társaság többi tagja a férfi és két asszony az első lövésre elszaladtak. *Szász* Tógyer ekkor oda ugrott *Mitra* Annához, keresztül lötte a fejét jobbszeménél, majd magához ölelte és még háromszor belelőtt és pedig fejetetejébe, balkarjába és mellébe. Mikor aztán látta, — hogy áldozata elpusztul a Wolfi erdő felé elsietett. A véres eset színhelyére *Baróthy* altábornagy, *Nizsalovszky* vizsgálgatóbíró, *Paczko* jegyző, *Deák* csendőrfőhadnagy és *Patak* fogalmazó mentek ki a kora délutáni órákban és intézkedésükre csendőrfőhadnagy ment a megugrott gyilkos nyomába, hogy kézre kerítse őt. A holttestet beszállították Nagyváradra a hullaházba ahol holnap felboncolják.

* **Adomány a városi árvaháznak.** Baumgarten M. budapesti gyapjúkereskedő a nagyváradi városi árvaház javára egy darab 10 kor. 60 illéres aranyat adományozott.

* **Felakasztotta magát.** Özv. R. *Szabó* Mihályné 29-én délután lakásán felakasztotta magát. Mire tettét észre vették már halott volt. Az esetről értesítették a nagyváradi királyi ügyészséget, mely megadta a hulla eltemetésére az engedélyt.

* **Elgázolt gyermekek.** Két kincstári ló rakonczátlanúsága két gyermekéletet majdnem kioltott tegnap. A Kossuth-utcza 6. szám alatti *Rosenberg* Izsák-féle fizet előtt tegnap déli fél tizenkét órakor *Vizli* József pocsjai lakos cze mentet akart a kocsijára felrakni. Rakodás közben a lovak megvadultak és az üres kocsival a Szent László-tér felé vágattak. A téren *Györfi* Károlyné két kis gyermekét elgázolták, szerencsére azonban a gyermekek csak könnyű sérülést szenvedtek. A tovább rohanó kocsi azután belevágódott egy villamos lámpaoszlopba, mire a szekér felfordult a lovakat pedig megfékeztek és behozták a rendőrségre. Az egyik ló lábán szenvedett kisebb sérülést, a másik pedig a rendőrségi épület udvarán hirtelen kimult. Mindkét ló a kincstár tulajdona volt.

* **Találtak** egy kis gyermekcipőt és egy karikán három kulcsot. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen.

x **Különlegességek gyűjteménye.** A ki női divatcikk terén valódi különlegességeket és exquirit újonságokat akar látni, melyek máskülönbön csakis világvárosokban láthatók, az nézze meg a *Kovács* L. és Társa. Nagyváradon (Zöldfa-utcza, *Deutsch* K. üvegkereskedésével szemben) ujonnan megnyílt nagy női divatruházat, mely látványossági számba megy. Tessék e jönevű, megbízható cég mai számunkba közzétett hirdetését figyelme méltatni.

SZINHÁZ.

A társulat Gyulán.

Szomorú hírek érkeznek *Somogyi* társulatának gyulai szerepléséről.

Nem volt elég az itteni pótidény balsikere, a részvétlenség, a műpártolás teljes hiánya követte *Somogyi*kat Gyulán.

Es ezt egyáltalán nem csodáljuk. Utóvégre Gyula sem Mucsa s ha a nagyváradi közönség nem tartotta érdemesnek *Somogyi* Károly társulatát a pártolásra, hát akkor Gyulától sem várhatjuk, hogy balek fővel lelkesedjék érte.

Nagyváradnak föltétlenül meg kell köve-

telnie, hogy elsőrendű társulata legyen. Ha már felépítettük a drága kőszínházat, ne kívánkozunk vissza belőle a fabódóba. Most pedig bizony csak odahuz a lelkünk úgy titokban, mikor egy-egy gyenge előadás után bosszankodva megyünk hazafelé.

Gyula közönsége kisebb a nagyváradinál számban, de nem sokkal kisebb intelligenciában.

Az ottani közöny tehát csak megerősítése annak a nagyváradi véleménynek, hogy *Somogyi* Károly társulata nem áll azon a színvonalon, a melyet Nagyvárad mint téli és Gyula mint nyári állomás megkíván.

Emelkedtünk a színház anyagában, de süllyedtünk a társulat anyaga tekintetében.

A bódéért versengett Kolozsvár és Arad, a kőszínház művészeit pedig lekicsinyli — Gyula és Orosháza is. — Ez a helyzet képe.

Kiváncsiak vagyunk, mit fog tenni *Somogyi* Károly? Egyesek (kevésék) azt mondják, megjavítja a társulatát. Mások (többek) ellenben azt következtetik eddigi működése eredményeiből, hogy — szubvenziót fog kérni.

Igazságszolgáltatás.

Elhalasztott esküdtészeki tárgyalás.

Mohos Agoston hírlapíró a múlt évben humoros közleményt írt az egyik aradi lapban *Meszlényi* aradi kir. ügyészről. A humorból azonban sok helyt csipkedés lett s ezért aztán *Meszlényi* be is perelte *Mohos* rágalmazásért. Az ügy tárgyalása tegnapi volt kinttízve, de mivel a vádlott nemjelent meg a tárgyalást elnapolták. A királyi törvényszék a jövő tárgyalásra elővezetetti a vádlottat.

Ítélet dr. Soós Kálmán ügyében. A budapesti királyi ítélőtábla tegnap délelőtt 9 órára tüzte ki dr. *Soós* Kálmán volt törvényszéki bírónak és társának, *Schwarz* Abraham ügyöknek nyolcz nap előtt letárgyalt bűnpörében az ítélet kihirdetését. A budapesti királyi törvényszék, mint első foku bíróság tudvalévőleg a kilencz rendbeli megvesztegetés büntetével vádolt *Soós* bírót öt esetben mondotta ki bűnösnek és ezért három évi fegyházzal sújtotta; a színtén kilencz megvesztegetés esetében bűnszegédi minőségben vádolt *Schwarz* Abrahamot öt esetben, mint bűnszegédet, négy esetben pedig csak zsarolás kísérlete címén ítélte el harmadfélévi fegyházra. A királyi ítélőtábla most a dr. *Soós* Kálmánra kiszabott büntetést megerősítette; *Schwarz* Abrahamot a ny rendbeli zsarolás kísérletének vádjá alól fölmentette, az öt rendbeli megvesztegetésben való bűnrészség miatt csak egy évi börtönrre ítélte és ebből a büntetésből is a vizsgálat fogsággal hét hónapot kitöltöttnék vett. *Soós* védője semiségi panaszt jelentett be.

TANUGY.

Tanítók választása.

A nagyváradi községi elemi iskoláknál megüresedett három tanítói állást tegnap töltötte be a községi iskolaszék.

A választóülésem *Sipos* Orbán kir. tanfelügyelő elnökölt.

Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, mint a közgazgatási bizottság kiküldöttje, az ülést megnyitotta s a választást elrendelte. Mintegy 60 pályázat érkezett be. A pályázók névsorát és minőségét tartalmazó táblázatos kimutatást már előzőleg szétosztották a tagok között s így annak előterjesztését mellőzték.

Elnököl kir. tanfelügyelő az Utasításban biztosított jogánál fogva a következőket jelölte a pályázók közül:

Csigás Mihály jelenleg kiegészítő tanítót; *Korcsmáros* László nagylécai tanítót; *Kertész* (Abraham) Alberti kiegészítő tanítót;

Gizele Sándor mezőpeterdi tanítót;

Zachariás János kisegítő tanítót és **Ország Józsefet**.

A megajtott szavazásnál beadatott összesen 40 szavazat. Egy lapon szavaztak mind a három tanítóra.

A szavazás eredménye a következő:

Zachariás János 35.
Kertész Albert 22,
Korcsmáros László 19

szavazattal a nagyvárad községi iskolákhoz tanítókká megválasztottak. A pályázók közül még többen kaptak 1—24 szavazatot. **Eisele Sándor 14, Ország József 12, Csígás Mihály 11 stb.**

Elnök az eredményt kihirdette s a választótlást berekesztette.

A választó gyűlés után a rendes gyűlést **Rimler Károly** elnök vezette.

Több apróbb elnöki jelentés tudomásul vétele után **Bordé Ferencz** alelnök előterjesztette a múlt évi tanulmányi eredményt a vizsgáló bizottsági elnökök jelentései alapján. Ez az eredmény olyan, hogy megnyugvással adhatjuk e város minden polgárának tudomásul.

Ezután az elnökség apróbb jelentéseket terjesztett elő, melyeket az iskolaszék tudomásul vett. A csoport igazgatók semleges jelentéseit az iskolaszék kiadta az iskolaszék elnökének.

A kultuszminiszter rendeletét, melyben **Buday Alajos** választását megerősíti, illetőleg a választás megsemmisítése iránt beadott kérelmet elutasította — tudomásul veszi.

Az érdem jutalma.

Rimler Károly iskolaszéki elnök úgy is mint a város polgármestere rendkívül rokonszenves meleg hangon emlékezett meg **Markovics Pál** igazgató tanítóról, akit a vallás- és közoktatásügyi miniszter április 1-től nyugdíjazott. Az iskolaszék egyértelműleg emelte határozatát az elnök azon indítványát, hogy **Markovics Pál** nyugalmazott községi iskolai igazgatónak, aki a tanítói pályán 36 évet töltött, ebből 32-öt Nagyvárad város szolgálatában, legteljesebb elismerését és köszönetét fejezi ki Nagyvárad város közönsége nevében a város községi iskolaszéke.

A polgári fiúiskolánál a **Huszár Károly** lemondásával megürült állásra az elnökség indítványa folytán **Báthy Zoltán** iskolaszéki jegyzőt választották meg. A váraljai elemi fiúiskola tanítótestület előterjesztését a felmenő tanítási rendszer behozatala iránt kiadták a községi iskolai tanszemélyzetnek.

A miniszter leirata.

Rendkívüli érdeklődéssel hallgatták meg ezután a miniszter leiratát az új Utasítás módosítása tárgyában.

Kimondja ebben világosan és minden kétséget kizárólag a miniszter, hogy az iskolák belétele, a tanulmányi ügyrend minden tekintetben a tanítók joga és tiszte. Megengedi azonban azt az iskolaszék tagjainak, hogy az iskolákba bemehessenek és ott a végzett tananyagból kérdéseket intézhessenek a növendékekhez, ezt a jogot kiterjeszti az évről-évre vizsgálatokra is, de azzal a kikötéssel, hogy a vizsgálat vezetése kizárólag az osztályvezetők joga.

De a vizsgálatokról nem mint eddig, két soros jelentések, hanem jegyzőkönyveket kell beterjeszteni.

A szakfelügyelő megerősítése.

Azt mondja ezután a miniszteri rendelet, hogy az Utasítás bővebb kiterjesztését és újabb engedményeket nem hajlandó tenni már csak azért sem, mert a város közönségének rendszeresített állásban lévő szakfelügyelője van, a kinek az iskolák látogatása, a tanulmányi eredmény elbírálása és egyáltalában a tanulmányi ügyrend ellenőrzése minden irányban nemcsak joga, de kötelessége is.

Es ezzel a régóta huzódó és sok kellemetlen ügyet termelt kérdés végleges és érdemleges elintézését nyert.

Az igazgatók tiszteletdíja.

A községi iskolai igazgatók tiszteletdíját az osztályok számarányában felemelték osztályonként 100 koronával.

Ezzel az ülés véget ért.

Kereskedelmi esti tanfolyam Nagyváradon.

Egy régóta vajdó és nélkülözhetetlen intézmény: egy nyári kereskedelmi esti tanfolyam megvalósításán fáradozik **Eliás Márton**, kereskedelmi iskolai tanárjelölt.

Kereskedelmi ifjuságunk és hivatalnok osztályunk naponként érzi az elméleti tudás fogyatékosságát, akár a számolásban, akár a könyvelésben és a tanfolyam célja éppen az lesz, hogy különösen e két tárgyban művelje ki hallgatóit.

Felüli a tanfolyam a fontosabb kereskedelmi számításokat a szokásokkal együtt, az egyszerű, de különösen a kettős könyvvitelt, megismerteti a nevezetesebb kereskedelmi intézményeket és a levelezés elemi részét.

Tandíj egy óra 5 korona. A tanítás háromszor egy héten esténként történik a helybeli Magántisztviselők Egyesületében (Kossuth Lajos-utca.)

Jelentkezni lehet ugyanott naponként este 8—9-ig. A tanfolyam f. évi július 6-án nyílik meg és bezárólag szept. 6-ig tart.

Általános szünidei tanfolyam. Tegnap nyílt meg az általános szünidei tanfolyam, mely látogatottságánál fogva eddig is azt mutatja, hogy életképes. Vezetői középiskolai és kereskedelmi gyakorlati tanárok és tanárjelöltek, kik mindenféle szeptemberi vizsgálatra valamint a következő tanévre előkészítik a jelentkező tanulókat. Helyiségük **Pável-utca 5. sz.** alatt a volt **Anspitz-féle** tanintézetben) van, hol délelőtt 8—12-ig és d. u. 5—6-ig a bejelentéseket elfogadják és a t. szülők bővebb felvilágosítást nyerhetnek.

TAVIRATOR.

A mentelmi bizottság ülése.

Budapest, június 30. (Saj. tud. táv.) A képviselőház mentelmi bizottsága ma délután **Szivák Imre** elnöklele alatt ülést tartott, melyen **Lengyel Zoltán** mentelmi joga megsértésének ügyét vették tárgyalás alá. Lengyelt ugyanis a vasutas sztrájk alkalmával **Schmiedt** rendőrfelügyelő letartóztatta s a főkapitányságra kísérte. A beidézett tanuk közül a mentelmi bizottság elsőnek **Rudnay Bela** főkapitányt hallgatta ki, aki azt vallotta, hogy Lengyelt azért tartóztatták le, mert a rendőroket hivatali kötelességük teljesítésében megakadályozta s a letartóztatott foglyokat kiakarta szabadítani a rendőrök keze közül. O adott **Schmiedtnek** parancsot, hogy tartóztassa le Lengyelt, a kit még akkor nem ismert. **Schmiedt** rendőrfelügyelő s a többi tanuként beidézett és kihallgatott rendőröközgek is azt vallották, a mit **Rudnay**. A **Lengyel Zoltán** kérésére beidézett tanukat július 6-án fogják kihallgatni.

A háború.

Port Arthur körülzárása.

Budapest, június 30. (Saj. tud. táv.) Londonból vesszük a hírt, hogy **Port Arthur** körülzárását erélyesen hajtják

vége a japánok. Elfoglalták **Kongvontong** félszigetét, s két oldalt nyomulnak az erőd ellen. Az erőd elbukása már csak napok kérdése.

Az előrenyomuló japán csapatok elkergették az oroszokat **Gsingvancsengben** elfoglalt erős hadállásukból, bár az oroszok erősen tartották magukat. Száz ember az oroszok vesztesége. Negyvenen foglyul estek. A japánok hét ágyut, nagymennyiségű löszert martalékul ejtettek. Elfogtak még egy chinai naszádot, mely leveleket csempészett ki **Port-Arthurból**. E levelek bizonyosságot tesznek róla, hogy az éhség pusztít.

Budapest jun. 30. (Saját tud. táv.)

A **Daily Express**-nek jelentik, hogy a japánok vasárnap előrenyomulásuk közben elvettek az oroszoktól három magaslatot **Port-Arthur** közelében. Az oroszok energikus ellenállást fejtettek ki, de estig megtört ellenállásuk a japán hadak kiktartásán. Az oroszok teljesen **Port-Arthur** belső védelmi vonalába szorultak vissza.

Megsérült orosz hajók.

Budapest, június 30. (Saját tud. táv.)

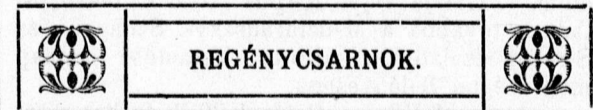
Csifuból távirják, hogy 23-án 50 európai ember érkezett oda **Port-Arthurból**, a kiknek értesülése szerint a multkori tengeri ütközetben a **Szebastopol** könnyű sérülést kapott, de 15 nap alatt ki fogják javítani. Egy **Amur** nevű aknakerakó hajó tetemesen megrongálódott. Az európaiak nem tudnak semmit arról, mintha orosz sorhajók elsüllyedtek volna.

A francziák Algirban.

Tanger, jun. 29. Jó torrásból eredő hír szerint **Franciaország** készülődik arra, hogy az **Algirban** állomásozó **Zuáv-zászlóalj**at helyi rendőrségi szolgálatra szervezze. A **Jewel** ellentengernagy vezetése alatt álló amerikai hajóhad tengernek indult.

Szerb montenegrói ölelkezés.

Cettinje, jun. 30. Tegnap 50 szerb tanuló érkezett ide a montenegrói fiatalok meglátogatására. Lelkes fogadtatásukat a két nép őszinte testvériségének és egyesülése jelének tekintik.

A brixtoni rejtély.

— Bűnügyi regény. —

Írta: **A. C. D.** (Angolból.)

10

— Mostanában már nincsenek se büntények, se bűnösök! — panaszkodott **Holmes**. — Mi szüksége is van a detektívnek észre? En tudom, hogy világhírű lehetnék azzal, amit tudok. Soha sem élt még ember, akinek akkora természetes tehetsége, s oly roppant gyakorlati tudománya lett volna a büntények fölfedezésére, mint nekem. . . . Es mi az eredmény? . . . Nincsenek büntények; vagy ha vannak is, oly közönséges, átlátszó gazságok, hogy akármelyik közönséges rendőr is kiderítheti.

Engem még egyre bosszantott ez a dicsekvő beszéd. Másfelé akartam hát terelni a tárgyalást.

— Vajon mit kereshet az az ember? —

szóltam, s egy magas erőteljes, tisztességesen öltözött férfiúra mutattam, aki az utca tulsó felén ment és aggodalmasan nézegette a házakat.

Nagy kék boríték volt a kezében, s látható volt, hogy levelet visz valahová.

— Azt a volt haditengerész altisztet gondolja? — kérdezte Holmes mellém lépve.

— Na ez már igazán sok! — boszankodtam magamban. Tudja, hogy nem hívhatom föl azt az embert és nem kérdezhetem meg...

E pillanatban az az ember megpillantotta a házunk számát s egyenesen, gyorsan átszaladt az utcán... Hallottuk, hogy csönget; — aztán a kapu kinyílt és nehéz léptek jöttek fölfelé a lépcsőn.

— Mr Sherlock Holmes! — szólt az ember benyitva hozzánk s előre nyújtotta a kezében tartott levelet.

Holmes elvette, én pedig ördögi furfanggal és kárörömmel odafordultam az emberhez és nyájasan kérdeztem:

— Micsoda az ön foglalkozása, barátom? — Hordár vagyok, uram... A bérruhám foltozni van a szabónál, azért húztam fel az ünneplőmet.

— S mi volt azelőtt? — kérdeztem s lopva gúnyosam néztem Holmesre, hogy most mindjárt megszűnt.

— Vitoriamester voltam, uram, a haditengerésznél... Nincs felelet, uram? ... Helyes, alázatos szolgálja.

Összetűtötte a bokáit, katonásan köszönt és kiment.

III. FEJEZET.

A brixtoni rejtély.

Megvallom, nagyon meglepett ez az eset, mely fényes bizonyítéka volt annak, hogy Holmes elméletének mégis csak nagy gyakorlati haszna van. Most már bizonyos elfogult tisztelettel néztem rá s bár kissé izgatott a gyantú, hogy hátha előre kicsinálta ezt a dolgot az én felültetésemre? ... mégis hinni kezdtem megfigyelő tehetségének erejében; mert ugyan mi oka lett volna, hogy e »kicsinált« dologgal félre vezessen? ...

Mikor ránéztem, épen elolvasta a levelet és révedezve, kifejezéstelen szemekkel tekintgetett körül a szobában, mintha valami szörnyen foglalkoztatta volna az elméjét.

— Hogy az ördögbe találta ki ezt? — kérdeztem tőle.

— Mit találtam ki? — szólt Holmes morogván.

— Mit? ... hát azt, hogy ez az ember kiszolgált haditengerész altiszt.

— Nem érek rá ily haszontalanságokkal bajlódni! — felelte Holmes nyersen.

Majd mindjárt mosolyogva tette hozzá: — Bocsássa meg ezt a durvaságot. Ön megszakította a gondolkozásom fonalát; de talán jól cselekedett... Nos, ön tehát csakugyan nem találta volna ki, hogy ez az ember haditengerész altiszt volt?

— Nem bizony!
— Pedig könnyebb volt kitalálni, mint elmondani, hogy miből találtam ki. Ha felszólítanákt, hogy bizonyítsa be, hogy kétszer kettő miért négy: úgy-e nehezen tudná bizonyítani, pedig szentül tudja, hogy úgy van! Nos tehát: mikor ránéztem arra a fickóra, bár az utca tulsó felén volt, mégis jól láttam, hogy a keze fején egy nagy tetovált vasmacska van; ez okvetlenül azt jelenti, hogy tengeren járt.

(Folyt. köv.)

KOZGAZDASAG.

Határidők.

Budapest, jun. 30.	
B uzaáprilisra	7.88
B uza október	7.86
Tengeri	6.26
Rozs okt.	8.6
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.900

Értéktőzsdé

Budapest, jún. 30.	
Osztrák hitel	685.50
Magyar hitel	749.50
Allmvasut	694.—
Rimánurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. jun. 30-án	
Magyar aranyjárdék 4%	1.18
Magyar koronajárdék	97.15
Magyar vasuti kölcson aranyban 4%	89
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkövénny 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kövénny 4%	98
Italmérési jog megváltási kövénny	98.50
Horváth szlavon földterhermentesítési kövénny	2.07
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcson	1.60
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcson	98.75
Osztrák járdék papirban	99.50
Osztrák járdék papirban	118.80
Osztrák járdék aranyban	99
Osztrák korona járdék	1.52
Osztrák államsorsjegyek	16.15
Osztrák magyarban részvény	7.44
Magyar hitelbankrészvény	6.40
Osztrák hitelintézet részvény	233.85
Párisi vista	19.01
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.30
Németbirodalmi márka	286.42
Londoni vista	95
20 márkás arany	43.44

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Az Amerikai Áruház olcsó árakban utólérhetetlen.

Mindenkit kellemesen érint az a szépen összeválogatott nagy rőfös- és rövidáru raktár, ami az

„Amerikai Áruház“-ban van.

De különösen most fehér és színes batisztokban, delainek, grenadin és paplanokban; továbbá gyönyörű túll és valanse csipkében és hozzávalókban felülmulhatatlan a raktár.

Tisztelettel. 617

„Amerikai Áruház“,

Nagyvárad,
Olasz, Fő-utca, «Bazár»-épület.

739—1904. Vh. szhoz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad vidéki kir. járásbírósnak 1904. évi V. 66/1. számú végzésével dr. Burger Árpád ügyvéd által képviselt Első magyar gazdasági gépgyár felperes részére Opris Tógyer és neje kardói lakos alperesek ellen 2511 kor. 56 fill. tőkekövetelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesektől lefoglalt és 2630 kor.-ra becsült ingóságokra a nagyvárad-vidéki kir. járásbírósnak 1904. V. 66/4. számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy fűlfoglaltatók követelése erejéig is amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna alperesek lakásán Kardó községben leendő megtarítására határidőből 1904. évi július hó 23-ik napjának délután 3 órája kitűzetik, a mikor a bíróság lefoglalt gőzkazán

és cséplő garnitúr, kézi tűzi fecskendő, márleg, hévér, csikók, fehenek, borjúk, széna s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldött-nél írásban, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdeiménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Nagyváradon, 1904. évi június hó 4-ik napján.

Bosnyák Gergely,

809 kir. bir. végrehajtó.

Fehér Jenő

uri és női czipész

Nagyvárad, Fő-utczán lévő Rimánóczy-házban (Fábry-testvérek üzlete mellett).

Van szerencsém a n. é. közönség és a főt. papságnak szives tudomására hozni, hogy egy, a mai kor igényeinek megfelelő

czipész-üzletet

nyitottam. Mint ajánló körülményt, bátorkodom felemlíteni, hogy a nagyvárad szakirányu ipariskola czipőszabászati rajzelőadója, illetve szaktanítója vagyok továbbá a szakmánál eltöltött sok éven keresztül a külföldön, valamint hazánk nagyobb városaiban mint főszabász, munkavezető s hasonló minőségben a nagyvárad czipőgyárban is hat évig sikerrel működve magas színvonalon álló szakképzettségem folytán képes vagyok a legkényesebb igényeket is kielégíteni s minden vállalatot a legnagyobb szakértelemmel és műizléssel végzek.

Versenypárok

A főtisztelendő papság és a n. é. közönség támogatását kérve, vagyok tisztelettel

Fehér Jenő,

czipész mester.

Guzmann Ferencz

bádogos-mester

Nagy-Körös-utca 8. sz. (Mertz-ház.)

Elvállal:

légszesz-, vízvezeték-berendezéseket, csatornázásokat.

Fürdőszobákat és angol clostettek készítését.

800

Mindennemű

bádogos munkálatokhoz, terveket és költségvetéseket díjtalanul készítek.

Házak jókarban tartási vállalata.

Telephonszám: 448.

Hirdetmény.**„Nagyvárad Hítelbank Részvénytársaság“**
(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

elfogad betéteket könyvecskére és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Jelzálogokra kölcsönöket nyújt.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1904. május hó.

789

AZ igazgatóság.**Magyar műbutorgyár**

részvénytársaság.

Ezelőtt REISZ és PORJESZ.

Május elsejétől fogva

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos és kárpitos

BUTOROK

modern stílusban, gazdag választékban, gyárban.

Szolid, szabott árak!**„Központi Takarékpénztár“ részvénytársaság**

Nagyvárad, Olaszi

Színház- és Szilágyi-Dezső-utca sarkán (Adorján Emil ház.)

Törlesztéses

Jelzálogkölcsönöket nyújt

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 évi visszafizetésre.

A kölcsönöket a legolcsóbb kamattal és legrovidebb idő alatt bonyolítjuk le.

A törlesztéses kölcsönöket záloglevél alapján nyújtjuk, azonban a zálogleveleket teljes névértékben számoljuk el, azaz a kölcsön teljes összegben fizetjük ki.

Drága kamatozású kölcsönök helyett olcsóbb kamatozású kölcsönöket bélyeg és illeték mentesen nyújtunk.

Kölcsönöknél hiteles telekkönyvi kivonat, hiteles telekkönyvi birtokiv, esetleg községi becsü bizonyítvány beküldése elegendő.

A „Központi Takarékpénztár“ részvénytársaság.

Nagyvárad város**VILLAMOS MŰVE**értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3/4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes, fényképező-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1/5 watt fogyasztással.**Csillrok, és villamosmotorok** eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatója elvállalja

— *villamosvilágítási* —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.**Szép és finom! Új és divatos!****Nyári különlegességek!**

Batisztok, himzett mollok, delainek, grenadinok, ajour-kelmék és igen sok más cikkben valóban bámulatra méltó különlegességek érkeztek.

Kovács L. és Társa,Nagyvárad, Zöldfa-utca. Kolozsvár, Vesselényi-utca.